

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 36

8. rujna 2016.

cijena 200 Ft

Foto: Tímea Horvat

4. – 5. stranica

Otvorena hrvatska čuvarnica u Sambotelu

U Santovu

3. stranica

U HOŠIG-u

10. stranica

U Koljnofu

11. stranica

Komentar

Zbog svih nas

Čitam da milijuni djece u svijetu nikada ne mogu ići u školu, a kod nas je počela još jedna školska godina zbog čega mnogi negoduju jer, kako je i Aristotel rekao: „Korijeni su učenja gorki...“, ali prije nego bismo rekli, onda čemu se mučiti, on i nastavlja: „...ali plodovi su slatki“. Narodnosnim zakonom omogućeno nam je učenje i razvijanje našega narodnosnog jezika, ipak čini mi se da ni članovi narodnosne zajednice ne cijene narodnosni jezik u dovoljnoj mjeri. Narodnosni zakon nam jamči i to da možemo održati svoje narodnosne kulturne i druge programe, na kojima možemo rabiti svoj hrvatski, zbog kojega nas ponajprije nazivaju pripadnicima hrvatske narodnosti, ipak sve češće sam svjedok tomu da se zanemaruje taj jezik. Žalosno je kada u ustanovama, za koje se kažu da su hrvatske, najčešće naiđem na mađarski jezik. Mnogoput čujem da se žale nastavnici da djeca ne uče, što vrijedi i za hrvatski jezik, pa se zapitam, kada je nešto besplatno, u našem slučaju učenje jednog jezika ne cijeni se, a kada se za to plaćaju „debeli novci“, onda je to ono pravo. Hrvatska zajednica u zadnje vrijeme ima odista mogućnosti da svojim pripadnicima nudi programe, organizira izlete, hodočašća u matičnu domovinu, a koliko je to svrsishodno glede očuvanja jezika, to je već druga stvar, pogotovo ako sudionici tih zaboravljaju zbog čega mogu uopće sudjelovati u takvim programima. Nažalost, i među zastupnicima hrvatskih samouprava ima podosta onih koji jedva ili uopće ne govore hrvatski jezik. Njima možda nije ni čudno što na kojem hrvatskom programu, u hrvatskom društvu se ne govori hrvatski, ali oni članovi zajednice koji su se cijelim bićem zalagali za to, školovali se na hrvatskoj liniji, dali svoju djecu u hrvatske škole, s pravom su nezadovoljni u takvim slučajevima. Tko će cijeliti ono što je naše, ako ni mi sami ne cijenimo i ne poštujemo svoja pravila? U zastupničkoj prisegi piše da će se zastupnik zalagati za čuvanje i razvoj narodnosnog jezika i kulture itd. Često se pitam kako bi se to moglo popraviti, a rješenje najčešće vidim u odgoju i obrazovanju, u načinu s kojim sam i ja stekla ono zbog čega me zasmeta da se mađara u hrvatskome društvu. Kao nastavnica po svojoj struci, smatram da je kvalitetno obrazovanje ključ za razvoj, to čine i najrazvijenije zemlje, ulažu u odgoj i obrazovanje. Prema tome ključ razvoja naše zajednice također je u našem narodnosnom odgoju i obrazovanju. Međutim, ona mora biti osjetljiva na promjene, osluhivati potrebe i neprestano raditi na svom unapređenju i razvoju kakvoće, uza suradnju svih radi kojih ono postoji. Naše narodnosne škole postoje radi svih nas, svih članova zajednice, od onih koji rade u dječjim vrtićima, školama, preko polaznika, roditelja do članova hrvatske krovne organizacije, narodnosnih samouprava i narodnosnih civilnih udruga. U tome svi moramo sudjelovati i možda je vrijeme da se napravi samoanaliza vlastitoga rada iz motrišta svih sudionika, da se uoče vrijednosti i nedostaci i odrede razvojni prioriteti – jedino ćemo tako moći „ubrati slasne plodove“.

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Početak školske godine i pribijanje vladinih dužnosnika na otvaranju školske godine u narodnosnim ustanovama u održavanju narodnosnih samouprava, u prvom redu državnih, prilika je da oni sažmu i naglase veličinu državne potpore namijenjene školama. Hrvati u Mađarskoj u svom održavanju imaju tri školske ustanove. U održavanju Hrvatske državne samouprave dvije dvojezične ustanove: Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom u Santovu i Hrvatski vrtić,

samouprava za škole i vrtiće, a s 90 milijuna forinta obnovljen je Iglauer park u Városlódu. Ovih se dana rodila odluka o obnovi triju njemačkih ustanova: narodnosnog vrtića u Vemenu (Véménd) s potporom od 28 milijuna forinta, jaslica i vrtića u Nadošu (Mecsek-nádas) s potporom od 20 milijuna forinta i odluka o potpori obnove narodnosne njemačke gimnazije i učeničkog doma u Pesterzsébetu, s potporom od 14 milijuna forinta. Uz rečeno, u skladu s odlukom nadležnog Ministarstva i narodnosnih samouprava Opći kulturni centar Nijemaca u Mađarskoj, koji ove godine obilježava 25 godinu djelovanja, dobio je potporu od 25 milijuna forinta. Državni je tajnik dodao da trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj, u 2010. godini održavalo je desetak ustanova. Danas je taj broj 74 ustanove, od čega 45 ustanova održavaju Nijemci u Mađarskoj. Samo ove godine oni su u svoje održavanje preuzeli ili utemelje-

Zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén naglasio je kolika mu je radost uime mađarske vlade sudjelovati na svečanosti otvorenja nove školske godine, budimpeštanskog HOŠIG-a, u kulturnoj središnjici onoga naroda u Mađarskoj s kojim Mađare povezuje ne samo zajednička prošlost nego i osamstoljetna skupna državna zajednica.

osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom u Pečuhu sa sambotelskom podružnicom hrvatskog vrtića, te dvojezičnu Hrvatsku osnovnu školu u Koljnofu u održavanju koljnofske Hrvatske samouprave.

Zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén naglasio je kolika mu je radost uime mađarske vlade sudjelovati na svečanosti otvorenja nove školske godine, budimpeštanskog HOŠIG-a, u kulturnoj središnjici onoga naroda u Mađarskoj s kojim Mađare povezuje ne samo zajednička prošlost nego i osamstoljetna skupna državna zajednica.

Državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa zadužen za crkvene, društvene i narodnosne veze u svom govoru na svečanosti otvaranja školske godine u bajscome središtu Nijemaca u Mađarskoj, naglasio je da će narodnosne samouprave u Mađarskoj 2017. u godini dobiti 8,7 milijarde forinta, a primjerice 2010. godine dobile su 3,2 milijarde forinta. Tom prigodom, donosi MTI (Mađarska izvještajna agencija), govoreći o narodnosnim ustanovama, kazao je da će još ove godine biti dovršeno Kazalište ovdašnjih Nijemaca u Seksaru, u što je uloženo 200 milijuna forinta. Više od 65 milijuna forinta u programu obnove dobile su narodnosne

njem postali održavatelji 13 ustanova. Državni tajnik bio je i ma otvaranju školske godine u Rumunjskom vrtiću i osnovnoj školi u Batanji, te naglasio da će mađarska vlada i ubuduće nastaviti narodnosnu i vjersku politiku poradi jačanja narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Pritom reče da će rumunjska gimnazija u Gyuli uskoro dobiti potporu od 35 milijuna forinta. U tome gradu, u tamošnjemu rumunjskom dvojezičnom središtu uči 420 učenika. U skladu s naraslom potporom, Rumunjska državna samouprava namjerava preuzeti dvojezične rumunjske škole i utemeljiti Metodički centar i rumunjsko kazalište.

Prigodom otvaranja podružnice pečuskog vrtića u Sambotelu, zamjenik državnog tajnika Ministarstva ljudskih resursa zadužen za crkvene, društvene i narodnosne veze naglasio je kako u proračunu za 2017. stavka narodnosne potpore iznosi 8,2 milijarde forinta, a ona je 2010. bila 3,6 milijarde forinta. Dodao je da trenutno u Mađarskoj 12 500 djece pohađa odgojno-obrazovne ustanove koje su u održavanju narodnosti, a taj je broj 2010. jedva prelazio brojku od 3000 djece.

Branka Pavić Blažetin

Svečano otvorenje nove školske godine u Santovu

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu 31. kolovoza održano je svečano otvorenje nove, 2016./2017. školske godine, a prvi dan nastave bio je 1. rujna. Santovačka škola ima umalo 160 učenika, od toga 18 prvašića.

Pošto su učenici osmog razreda, već po običaju, iz vrtića dopratili prvašiće, svečanost je u dupkom punoj velikoj dvorani doma kulture počela zajedničkim pjevanjem mađarske i hrvatske himne. Prvašići su se predstavili s prigodnim kazivanjem stihova na hrvatskom i mađarskom jeziku, koje je s njima posljednji put uvježbala odgojiteljica Klara Velin Szabó.

Okupljene učenike, kolege i roditelje srdačnim je riječima na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio ravnatelj škole Joso Šibalin, među njima Stipana Balatinca, predsjednika Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport Hrvatske državne samouprave, održavatelja santovačke škole, kao i prvašiće koji su nazočne obradovali svojim prvim nastupom. Ravnatelj ukratko reče da je sve spremno za početak nove školske godine koja će trajati 182 radna dana, do 15. lipnja 2017. godine.

Kao prvo, pozvao je nazočne da pozdrave najmlađe učenike. Pri tome je naglasio da im je ovaj dan još uzbudljiviji nego drugima jer im se, prekoračivši prag školskih vrata, otvorio jedan novi svijet, svijet učionica, škole i školskoga dvorišta, njihova drugog doma, ali i svijet slova i brojaka pomoću kojih će doći do novih znanja i zanimljivosti o svemu što ih okružuje.

Poželjvši svima uspješnu novu školsku godinu, pozvao je učenike na marljivi rad, te da iskoriste mogućnosti koje im se nude, a rezultati neće izostati. Kako uz ostalo reče ravnatelj Šibalin, cilj je ustanove na odgojno-obrazovnom polju ostao ne-

promijenjen, što znači da će zajedno s roditeljima i djecom dobro provjerenim i već uhodanim metodama nastaviti rad prema pedagoškome programu škole, zadržati sve tradicionalne sadržaje i aktivnosti, dopunjene suvremenim sadržajima na polju odgoja i obrazovanja. Nakon svečanosti otvorenja, po razredima je održan i prvi roditeljski sastanak, a prvašići su, sada već u pratnji svojih učiteljica Marije Kovačev Milanković i Marice Jelić Mandić,

prvi put kročili u učionicu prvog razreda, upoznavajući se s novim okruženjem.

Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Joso Šibalin, i ove su godine uspjeli ostvariti znatnu obnovu stare školske zgrade, u ponajprije obnovu sanitarnoga čvora, bojanje ulaznih vrata školskih učionica, te popločiti hodnik. Jedino im je preostalo da se obнови, promijeni dotrajali namještaj još iz sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Kompletirali su i opremanje učionica s pametnim pločama, tako da sada u svim učionicama imaju pametne ploče. U tijeku je i izradba planova dogradnje učeničkog doma u drugoj etapi. Kako je isti broj upisanih i onih koji su lani napustili ustanovu, broj učenika neće se bitno mijenjati. Imaju gotovo 160 učenika, a od toga 18 prvašića.

S. B.

BUDIMPEŠTA – Prosvjetni ured pri Ministarstvu ljudskih resursa u utorak, 6. rujna, u Bugarskome prosvjetnom domu od 10 sati, priredio je Narodnosnu stručnu konferenciju otvaranja nove školske godine. U sklopu konferencije nakon pozdravnoga govora predsjednika Bugarske državne samouprave Danče Museva i kulturnoga programa, o položaju i razvojnim smjerovima općeprosvjete govorio je zamjenik državnoga tajnika Imre Sipos, o aktualnostima glede nove 2016./17. školske godine voditeljica odjela za strateška pitanja općeprosvjete Beáta Borosán, o općeprosvjetnim zadaćama Prosvjetnog ureda voditeljica odjela za pedagoško-stručne usluge koordinacijskog odjela Mária Kálmán Merkl, o metodičkom i sadržajnom razvoju na istraživačkoj osnovi zamjenik glavnoga ravnatelja pri Zavodu za istraživanje i razvoj prosvjete Zoltán Pompör. U drugome dijelu konferencije o postignućima i daljnjim zadaćama Narodnosnoga pedagoškog prosvjetnog središta govorila je v. d. voditeljica glavnog odjela Ágota Kállay, o aktualnostima pedagoškoga stručnog modela voditeljica odjela Nastavnog i općeprosvjetnoga glavnog odjela Katalin Marosi.

Otvorena hrvatska čuvarnica u Sambotelu

Gabor Győrvári: „Ovo novorođenče treba braniti, štititi, hraniti i razvijati da bude veće i veće, da dobijemo veću kćer, većeg sina, da bude od malog vrtića i mala škola i veća škola, i gimnazija, i učenički dom!”

Otvorila se je Hrvatska čuvarnica u Sambotelu. Konačno! Radosno je to najavljenje za mnogim ljetam planiranja, sanjarjenja i prezbroj dogovorov na političkoj i društvenoj razini. Prošli tajedan, u pondiljak, u Jászaijevoj ulici zdavno vidjena gužva, svečano obličeni visoki dužnosnici s političke i društvene scene, roditelji i pozvaniki došli su pozdraviti novu odgojno-obrazovnu ustanovu ka od 29. augustuša i službeno i javno je postala Sambotelska podružnica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę. Suprot svih poteškoć, s petnaest dice i pet djelatnikov je stupila u žitak hrvatska čuvarnica u Sambotelu.

Velika svečana dvorana se je napunila u ogromnoj zgradi, bivšega Dičjega doma, koju je stavila na privremeno raspolaganje Skupščina Gradske samouprave Sambotela Hrvatom, dokle se ne isprazni on objekt koji će biti pak naminjen Hrvatskom školskom i obrazovnom centru u Sambotelu. – Put, koji nas je vodio do današnjeg dana, nije bio sasvim ravan, ali, eto, zahvaljujući vašoj pomoći te izdržljivosti roditelja koji su vjerovali u nas, uspjeli smo! Danas počinje svojim djelovanjem hrvatski vrtić u Sambotelu – se je s ovimi riči obrnula mnoštvu veljek za ugarskom i hrvatskom himnom modera-torica sambotelske svetačnosti Edita Horvat-Pauković, ravnateljica Dvojezične škole u Petrovom Selu i, ne nazadnje, predsjednica povjerenstva za pokretanje nove ustanove ka je pozdravila i časne goste: Attilu Fülöpa, zamjenika državnoga tajnika u Ministarstvu ljudskih resursa, Maju Rosenzweig-Bajić, prvu tajnicu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, dr. Csabu Hendea, parlamentarnoga zastupnika, Mišu Heppa, glasnogovornika Hrvatov u Ugarskom parlamentu, dr. Tivadara Puskása, gradonačelnika Sambotela, Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, Dubravku Severinski, višu savjetnicu Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Editu Söveg, zastupnicu Državnoga ureda u Željeznoj županiji, Josu Ostrogonca, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj, Štefana Kolosara, predsjednika Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, Vincija Hergovića, predsjednika Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, dr. Karla Gadanjija, bivšega rektora Zapadnougarskoga sveučilišća u Sambo-

telu, dr. Žužanu Meršić, profesoricu sambotelske Katedre za hrvatski jezik i književnost, predsjednike hrvatskih samoupravov na tlu Gradišća i sve peljače institucijov Hrvatske državne samouprave. U nastavku programa dičji tamburaški sastav iz petroviske Dvojezične škole, pod peljanjem Rajmunda Filipovića, je s gradišćanskimi melodijami oduševio publiku, a Marko Handler je s pjesmom Augustina Blazovića „pozvao” hrvatsku dicu na očuvanje jezika i tradicije Hrvatov na ovom području. Potom je predstavljena nova institucija s djelači, najprlje s Gaborom Győrvárijem, ravnateljem pečuške škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę. Eržika Penzeš-Deli je odgojiteljica i pelja-

Croatian director Čaba Horvath gives gifts

čica sambotelske čuvarnice, Židanka Sabrina Tengelić takaj je odgojiteljica, Dijana Nadj je tetka, Petra Juhász pomoćnica u kuhnji i čistačica, a Laslo Ostrošić pak domar. Attila Fülöp, zamjenik državnoga tajnika, u svojem svečanom govoru je istaknuo: – S ovom čuvarnicom je sambotelska zajednica Hrvatov pokazala primjer u Ugarskoj jer je ova odgojno- obrazovna ustanova utemeljena s važnom porukom da ovde će se odgajati hrvatska dica.

vatski odgoj, istina, onda u ugarskoj čuvarnici. Izrazio je svoje veselje da je utemeljena hrvatska čuvarnica i ujedno je položio i svoje zaufanje da će podružnicu u gradnji vrijeda sprohoditi osnovna škola i gimnazija hrvatske dice u Sambotelu. U završetku programa još su zaszvirali petrovski školari ki su potom naprikdali dar malim domaćinom, a Croaticin direktor Čaba Horvath svakoj dici ka pohadja ovu čuvarnicu takaj je uručio poklon Izdavačke kuće. Gabora Győrvárija, ravnatelja vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Miroslava Krleža smo takaj ulovili za rič: – Ovaj zadatak je za me jedan lijepi i novi izazov, jer jako rijetko može reći čovjek u svome životu da je sudjelovao u pokretanju jedne nove ustanove. To su prvi koraci u Sambotelu, a naš cilj je da se

Tamburaši Dvojezične škole Petrovoga Sela

Političar je uz ostalo još rekao da za narodnosti u budžetu Ugarskoga parlamenta dojdueće ljeto neposredno stoji na rasposlaganje 8,2 milijardi forinti ka svota je bila 2010. ljeta samo 3,6 milijardi forinti. Ivan Guban predsjednik HDS-a je spomenuo da krovna organizacija svih Hrvatov u Ugarskoj smatra strateškom zadaćom gradnju hrvatskoga školskoga sustava kot zalog budućnosti. U ovoj novoj ustanovi velika odgovornost pripada odgojiteljicam, u kojoj će tribati još čuda zalaganj i zajedništva, kako bi dospili do cilja, oprastanja prvih maturantov. Medjutim, kako je rekao predsjednik nadalje, HDS je uložila u ov prvi korak 40 milijun forinti u zaufanju da će se moći konačno na noge spraviti i hrvatski školski centar. Dr. Tivadar Puskás, gradonačelnik Sambotela, je spomenuo 900-ljetnu skupnu povijest Hrvatov i Ugrov ter kako su ovi dva narodi vjerovali i u skupnu budućnost. Otvaranje hrvatske čuvarnice smatra rezultatom većljetnih dogovorov i planiranj, iako je se je odvijao i prije u ovom gradu hr-

otvori samostalna i nova ustanova pod vlastitim imenom i upravom. Smatram na ovaj vrtić kao na novorođenče i ja mislim da ovo novorođenče treba braniti, štiti, hraniti i razvijati da bude veće i veće, da dobijemo veću kćer, većeg sina, da bude od malog vrtića i mala škola i veća škola, i gimnazija, i učenički dom. Vjerujem da ćemo postići i to kod ove ustanove da će ona stati na vlastite noge i na taj način biti ponos hrvatske zajednice – su zvučale riči pečuškoga ravnatelja, ujedno i voditelja ove podružnice, koga smo u minuli miseci čestokrat vidili u našem gradu. Za proslavom su svi gosti mogli obići prostorije cijele zgrade, a mališani, glavni junaki, su počeli svoj prvi dan u zaistinu lipoj, prostranoj i zdavno čekanoj hrvatskoj čuvarnici.

th

First day and first meal in the nursery

Misno slavlje predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović

VII. hrvatsko hodočašće santovačkoj Gospi na Vodici

U suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave i Santovačke župe, 3. rujna ove godine u Santovu je priređeno VII. hodočašće i vjerski susret bačkih Hrvata te prijateljskih hrvatskih zajednica na tromeđi Hrvatske, Mađarske i Srbije, koje je na santovačkoj Vodici održano povodom blagdana Male Gospe (8. rujna). Već po običaju, u povodu proslavljanja proštenja marijanskoga svetišta, posvećenog 1838. godine, ove se godine okupilo umalo 400 vjernika iz cijele Bačke, a došli su i gosti iz Hrvatske, iz prijateljske Općine Petrijevci. Misno slavlje predvodio je srijemski biskup mons. Đuro Gašparović, a s njime suslužio santovački župnik Imre Polyák.

Na svečanome misnom slavlju u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici, podno velebnoga Gospina kipa od nehrđajućeg čelika visine 10,53 metara, koji je postavljen 2008. godine, okupilo se umalo 400 hrvatskih vjernika. Uz domaće hrvatske vjernike, došlo je desetak hodočasničkih skupina, hrvatskih vjernika iz Baje, Bačina, Dušnoka, Čavolja, Sentivana, Gare, Kačmara, Kalače, Kečkemeta, baranjskog Kukiinja i Udvara, te iz prijateljskog naselja Petrijevaca iz Hrvatske. Prije mise zajednički se molila krunica.

Svojom nazočnošću slavlje su uveličali i brojni uzvanici, među njima generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, parlamentarni zastupnik Hrvata u Parlamentu Mišo Hepp, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin te predsjednici i zastupnici mjesnih hrvatskih samouprava i kulturnih udruga.

Velikim otvorenim prostorom odjekivala je hrvatska pjesma, a svojim su pjevanjem misno slavlje uljepšali domaći crkveni zbor pod vodstvom župnoga kantora Zsolta Siroka, te santovačka mladež u izvornim narodnim nošnjama.

Poput Marije, moramo se predati Bogu. Bogu koji će se uključiti u srce Crkve, tu se ukorijeniti i svojim primjerom svjedočiti o neuništivosti Božjega i Kristova djela po svijetu uprkos svim protivnim silama, reče uz ostalo biskup Đuro u svojoj nadahnutoj propovijedi koju je posvetio Mariji, te jačanju vjere u kršćana.

Velik je Gospodin, velika je Blažena Djevica Marija što su nas u ovako lijepom broju okupili, okupili baš po pozivu Blažene Djevice Marije da nam pokaže, upre prstom u njezina sina Isusa

Krista. To je ona danas učinila, to je ona učinila svakomu od nas, to je ona učinila sigurno i onima koji danas nisu mogli doći ili nisu došli. Zahvaljujem Bogu za vašu vjeru, zahvaljujem Bogu za vašu pobožnost, zahvaljujem Bogu za vaš život, za vaš rad i djelovanje kako ovdašnje hrvatske zajednice u Santovu tako i drugih mjesta, reče na kraju mons. Đuro Gašparović podržavajući sva nastojanja

santovačke i bačke hrvatske zajednice na vjerskom, nacionalnom i kulturnom polju.

Po završetku mise nastavljeno je zajedničko druženje gostiju i domaćina u mjesnoj gostionici. Za dobro raspoloženje pobri-
nuo se tamburaški orkestar Santovački bečari.

S. B.

Pečuško proštenje

Blagdan Snježne Gospe ove je godine održan od 2. do 5. kolovoza na Brdici iznad Pečuha. Tu svetkovinu uvijek organiziraju kod kapelice posvećene Snježnoj Gospi na brdu, koja je već odavno hodočastište, u spomen pošasti kuge 1690. godine. Uz to je u nedjelju, 7. kolovoza, ustrojeno redovito Pečuško proštenje (kermez).

U procesiji prema Snježnoj Gospi

Dana 2. kolovoza 2016. od crkve svetog Augustina krenula je povorka kroz gradske ulice ka kapelici gdje je upriličena Narodnosna misa, koja je bila na mađarskom, a kao što je uobičajeno, neke navode i pjesme bile su na hrvatskom jeziku. Proštenje Snježne Gospe uobičajilo se budući da mnoštvo hodočasnika iz Pečuha i okolice, hodočasti k Snježnoj Gospi. Hodočašće pečuških vjernika bilo je i ove godine, vjernici su hodočastili k crkvi koja se nalazi na Brdici iznad Pečuha. Kao i u proteklom godinama, i ove je godine na sam dan, 5. kolovoza, u ophodu od crkve sv. Augustina do crkve Snježne Gospe i na svetoj misi sudjelovalo mnoštvo vjernika, među njima, naravno, i Hrvata, a svetu misu predvodio je velečasni Augustin Darnai. Svoj dan održala je i Hrvatska samouprava grada Pečuha, bolje rečeno Pečuško proštenje u nedjelju, 7. kolovoza u popodnevnom satima. Na ulicama dok je trajala povorka, znatizeljni su mogli vidjeti kako čuvaju pečuški Hrvati svoju baštinu obučeno u svoju prekrasnu narodnu noš-

nju. Članovi salantskoga KUD-a „Marica“ i pečuškoga Ženskog pjevačkog zbora „August Šenoa“ bili su oni koji su predstavili našu narodnu obuću. U organizaciji pečuške Hrvatske samouprave, koja je od početka podržavala tu priredbu, istoga dana na tekijskim ruševinama priređen je i folklorni program, a događanja su nazvana Hrvatskim danom, tj. Pečuškim proštenjem (kermezom). Folklorni program, kao što je spomenuto, bilo je na tekijskim ruševinama, uza sudjelovanje salantskoga KUD-a Marica, sa svojim orkestrom, koja je predstavila svoju prekrasnu koreografiju i Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe. Među gledateljima, kao svake godine, moglo se vidjeti Hrvate i iz okolice Pečuha, a i iz drugih regija. Svi su oni nakon programa pozvani na pogačice i osvježujuće piće te na druženje oko prekrasnoga krajolika pečuških Tekija, a dan je završen plesanicom uza svirku domaćeg Orkestra Vizin.

Luca Gažić
Foto: Ákos Kollár

Mohačka Grahijada

Pučka veselica uz kuhanje graha u zemljanim loncima

U organizaciji Šokačke čitaonice, 6. kolovoza dvadeset treći put priređena je tradicionalna Grahijada u okviru koje se pripremao grah na domaći način u zemljanim loncima. U ranim popodnevnim satima, u Tánscsicsevoj ulici ispred Čitaonice, jedinstvenu kulturnu i gastronomsku manifestaciju Hrvata Šokaca otvorili su mohački dogradonačelnik Áron Cserdi i predsjednik šokačke udruge Đuro Jakšić. Uslijedilo je paljenje vatre, dočim se grah na prastari način kuhao u više stotina zemljanih lonaca, a za posjetitelje namjernike i na prodaju u dvorištu Šokačke čitaonice. Uz kuhanje graha bilo je i kulturno-zabavnih sadržaja za djecu i odrasle, te obrtničkih radionica. Nakon večere pučka veselica na otvorenome završena je Šokačkim balom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Juice team“, pa je zabava potrajala do zore.

IX. DRŽAVNA TURNEJA

Hrvatska državna samouprava organizira IX. DRŽAVNU TURNERU koja će se održati u Salanti 10. rujna 2016. godine, s početkom u 19 sati u domu kulture. Nakon svečanog otvaranja i pozdravnih govora Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, i Mije Štandovara, predsjednika salantske Hrvatske samouprave, slijedi kulturni program u kojem nastupaju: KUD „Sumarton“ i KUD „Marica“. Programu slijedi bal uz Orkestar Poklade. Priredbu podupire Fond za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

SIGET – Udruga Kulturna i zelena zona iz Sigeta, 9. rujna. 2016. godine u 16.30 u Galeriji „Sóház“ (Szigetvár, Vár u. 1) organizira izložbu hrvatskoga književnika i likovnog umjetnika Tomislava Marijana Bilosnića, pod nazivom: „Metamorfoze/Maske i lica“. Izložbu će otvoriti akademski kipar Mihael Štebih.

Susret naroda i kultura

Sikirevci su 21. kolovoza bili domaćinom konačnice ovogodišnjega, 19. Susreta naroda i kultura.

Organizator je Susreta Udruga „Družina – čuvari tradicije hrvatskih obiteljskih zadruga“. Susreti naroda i kultura na temelju suradnje folklornih društava već 19 godina okupljaju sudionike iz cijele Europe, a upravo su Sikirevci već 12. godinu domaćin završnice. Ovogodišnji su susreti počeli u Podravskim Podgajcima u subotu, a završnica u Sikirevcima započela je povorkom sudionika, zajedničkom svetom misom u župnoj crkvi sv. Nikole te nastupom društava na pozornici u parku. Predstavilo se sedam ansambala iz Hrvatske, Mađarske i Poljske. Salantski KUD Marica, skupina odraslih, uspješno je sudjelovala na Susretu.

*„Tu Šokaca više nema,
to je samo uspomena...“ (Anka Gatai)*

U sklopu Festivala „Kilencfalva“ koji se odvijao u devet malih naselja: Kašad, Semartin, Rastince (Egyházasharaszti), Grdiša (Gordisa), Tapoca (Kistapolca), Maća (Matty), Naćfa (Siklós-nagyfalu), Oldince (Old), Saboč (Drávaszabolcs), od 15. do 22. kolovoza nastupili su i plesači KUD-a Marica. Mala, srednja i omladinska skupina zajednički su posjetile nekadašnje hrvatsko selo, Semartin, te predstavile tamošnjim sadašnjim stanovnicima, Romima, svoje umijeće u plesu i pjesmi. Predstavili su se s hrvatskim (bošnjačkim, bunjevačkim i slavonskim) plesovima. Publika, pogotovo djeca, oduševljeno su gledala i slušala male plesače, zavidno gledala njihove šarene suknje, a na kraju programa zajedno se i slikali za uspomenu.

Vesna Velin

SALANTA, VILJEVO – Salantski KUD „Marica“, skupina odraslih, sve češće nastupa i u Mađarskoj i matičnoj domovini. Tako su 20. kolovoza s „Maričinim“ orkestrom, kojim upravlja Zoltan Vizvari, sudjelovali na 9. Smotri folklor „Od konoplje i lana vreća tkana“ u Viljevu koju redovito organizira tamošnji KUD Đeram, a sutradan Salanci su nastupili i na smotri folklor „Susreti naroda i kultura“ u Podravskim Podgajcima, u organizaciji tamošnjega KUD-a Napredak. U Viljevu su sudjelovali u mimohodu folklornih društava, a potom na gala programu s prikazom plesova, pjesama, igara i tamburaškoga zvuka na proljetnoj pozornici gostujućih i domaćih folklornih društava, te na folklornoj veselici i slavlju uza zvuke Tamburaškog sastava Garavi.

Trenutak za pjesmu

Od Zrina Mikola

Silnu vojsku vodi sultan turski,
ide ovam' baš pod Siget mali.
Tri meseca Siget je izdržo,
branio ga od Zrina Mikola
i njegovi 'rabri vitezovi.
Gruvu Turci, ali uzamane,
ni kamena okrnjit ne mogli,
ni pedalj mu nisu osvojili.
Posli mise, u nedelju mladu
na zid ode Mikolina ljuba,
lipa Luca od Osika grada.
Šta vidila, mužu besedila:
„Čuj, Mikola, dragi gospodaru,
posli mise odo' na zid tvrdi
pa ja vidla mirnu vojsku tursku,
ne prite se Turci, već se smiju,
ko da znadu da će nas nadmudrit
i barutom zidove razvaljit.“
„Čuti, Luco, to nikom ne kazuj
jer će tebe naši ismijati!

Od sveg jači naši su zidovi,
a kapija od kovnog je gvožđa!“
Vino piju kršćani vojaci
i med njima vojvoda Mikola.
Kad je podne toranj odzvonio,
Mikola će na počinak poći,
al grunilo ko brezbroy gromova –
zid se sruši, Turci navaljili.
Pošto je vojvoda Mikola
pa otvara gvozdenu kapiju,
trže sablju kosi Turce redom.
Kad stotinu nji je pokosio,
ubojito tane ga pogodi,
pa on spadne na krvavu travu.
Kad ositi sudnji časak blizu,
vitezov' ma svojim ovo rekne:
„Saran'te me na onom brižuljku,
da ja gledem Sigeta junačkog
i da slušam vaše pesme bojne.

*Pjesmu je 1974. godine od Marka Horvata,
rođenog 1893. u Kašadu, zabilježio
Živko Mandić*

Hrvatska nacionalna opera „Nikola Šubić Zrinski” na pozornici Mađarske državne opere

Najpoznatija skladba hrvatske glazbene kulture, opera „Nikola Šubić Zrinski”, glazbeno scensko djelo Ivana plemenitoga Zajca, moći će se vidjeti 18. rujna na pozornici Mađarske državne opere, u izvedbi Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku, što je dio Spomen-godine Nikole Šubića Zrinskoga – izjavio je na konferenciji za novinare 31. kolovoza, u Budimpešti glavni ravnatelj Opere Szilveszter Ókovács, te je dodao da je za Hrvate Ivan Zajc otac narodne opere, u svojoj umjetničkoj tvorevini svih vremena prisjetio se povijesnoga junaka, koji povezuje dva naroda, i ona će se po drugi put moći vidjeti u Budimpešti. Glazbena trilogija smatra se najistaknutijom hrvatskom operom, umjetnički izričito dragocjenim djelom – istaknuo je veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, koji je Nikolu Šubića Zrinskog imenovao simbolom vjernosti, domoljubnosti i hrabrosti. Budimpeštanska publika operu Ivana Zajca može pogledati povodom 450. obljetnice Sigetske bitke, uza sudjelovanje umalo 250 gostujućih umjetnika. János Hóvári, ravnatelj organizacijskoga spomen-odbora Spomen-godine govorio je o tome da Mađari i Hrvati nisu živjeli samo u zajedničkoj državi, nego u istinskoj skupnoj sudbini, premda su ovu povezanost narušila državotvorna nastojanja 19. stoljeća. Na 300. godišnjici Sigetske bitke, 1866. godine, u cijeloj su se Mađarskoj Kraljevini prisjetili Nikole Zrinskoga i njegovih junaka. Onomad je iskrsla rasprava između Hrvata o tome smatra li se Zrinski „dobrim Hrvatom” ili je bespotrebno žrtvovao hrvatsku mladež u obrani mađarskih interesa. Skladajući operu, u kojoj je Nikola Šubić Zrinski podjednako mađarski i hrvatski junak, u ovu se raspravu uključio Ivan Zajc – prisjetio se povijesti djela János Hóvári.

Narečena nacionalna opera u sadašnjem je ruhu bila na sceni u studenome 2012. godine u Osijeku, u režiji Nine Kleflin. Praizvedba joj je bila 4. studenoga 1876. u Zagrebu, što je i publika te podjednako i kritika dobro primila. Skladba spaja tadašnje europske glazbene smjerove sa svijetom hrvatskih napjeva, libreto je napisao hrvatski pisac i prevoditelj Hugo Badarić po drami njemačkoga pjesnika Theodora Körnera naslova Zrinski, iz godine 1812. Tema djela slična je svojstvima narodnih opera 19. stoljeća, hrabrost, junaštvo, vjernost i ljubav prema domovini. Poput narodne opere Ferenc Erkel Ban Bánk ili László Hunyadi (Sibinjanin Janko) i skladba Ivana Zajca u metaforičnu glazbenu dramu oblikuje jedan višestoljetno raniji povijesni događaj, u kojem su glavni motivi pitanja Zajčeve ere, želja za neovisnošću od strane sile, nacionalna pripadnost i ljubav prema domovini. Jedan od najomiljenijih ulomaka, zborna djelo „U boji! U boji!” često se izvodi na svečanostima i gala programima. Skladatelj Ivan pl. Zajc (1832. – 1914.), koga nazivaju i hrvatskim Verdijem, studirao je u Milanu, više je godina skladao u Beču, i nakon povratka u domovinu četiri je desetljeća bio važna ličnost domaće glazbene scene. Skladao je umalo tisuću djela, ali, nažalost, njegova glazba izvan hrvatskih granica nije toliko poznata. U operi glavnu

János Hóvári, Gordan Grlić Radman, Szilveszter Ókovács

ulogu igra Dalibor Hanzalek, čije je repertoarno obzorje od baroka do suvremene glazbe. Sulejmanov je lik na europskoj sceni poznati operni pjevač Berislav Puškarić. Skladbom ravna Mladen Tutavac, koji je više od dva desetljeća dirigent osječkoga kazališta. Osim hrvatskih glazbenih djela uglavnom ravna opere iz 19. stoljeća i oratorije, ali priznat mu je i koncertni repertoar.

„U Hrvatskoj ima pet nacionalnih kazališta, mi smo drugi po redu koji će s operom „Nikola Šubić Zrinski” gostovati u Mađarskoj državnoj operi, što je za nas u HNK Osijeku odista velika čast. Ipak je trebalo zaslužiti kvalitetom predstave da dođe „Zrinski” i da smo to mi u HNK Osijeku. Nama to puno znači da možemo prezentirati našu tradiciju, kulturnu baštinu i ovu operu „Nikola Šubić Zrinski”, koja je u Osijeku najizvođenija i najpopularnija nacionalna opera”, reče za nas Dražena Vrselja, upraviteljica marketinga i prodaje HNK Osijek.

Glavni su pokrovitelji predstave, koja će biti u sklopu Spomen-godine Nikola Zrinski – Siget 1566, predsjednik Mađarske János Áder i predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović.

Kristina Goher

Bogatstvo...

Mladi Santovci s biskupom Đurom Gašparovićem
(snimka: K. M. T.)

Otvorenje nove školske godine u HOŠIG-u

„I vas očekuje nastavak izgradnje mostova, i 'Vremeplov', koji gradi stube budućnosti”

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma 1. rujna upriličeno je otvorenje nove, 2016./17. odgojno-obrazovne godine, dvadeset i treće od samostalnosti ustanove. Ove školske godine škola broji 255 polaznika, 48 vrtićaša, 126 osnovnoškolaca i 81 gimnazijalca, prvi put će u školske klupe sjesti 19 prvša i 9 polaznika nultoga razreda gimnazije, a prvi razred gimnazije broji 26 gimnazijalaca.

„Ja ljubim jezik moj, kolijevku sunčana smilja”, stihovi istaknute hrvatske pjesnikinje Vesne Parun i zadivljujući ures dočekali su nazočne na svečanosti, na kojoj su među inima pribivali zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković i predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh. Školski je program i ovoga puta profesionalno vodila gimnazijalka Tena Šindik. Prigodne su stihove kazivale Lila Bendjeskov na hrvatskom i Klaudija Jovičić na mađarskome jeziku. Budući da je ova godina proglašena Spomen-godinom Nikole Šubića Zrinskog, glumci i plesači školske Literarne i plesne scene izveli su ulomak iz kazališne predstave „Vremeplov”, scenu o Jeleni Zrinskoj. Glavne su uloge igrali Franjo Füzesi, Mia Barbir, Danica Romac i Tena Šindik, a plesne je koreografije na scenu postavila Andreja Balint.

„Svakodnevna uporaba materinskog jezika temelj je proširenja spoznaja i očuvanja baštine. Tomu dodaje škola poznavanje tradicije, poznavanje prošlosti, uzore. Nasljedstvo povjereno nama bogato je. Na svakom otvorenju školske godine s poštovanjem se prisjećamo onih koji su položili temelje hrvatskoga školstva u Mađarskoj. Oni su bili hrvatski franjevci koji su u Budimu utemeljili visoku školu, održavali srednja učilišta, a na selima organizirali pučke škole. Time nisu dali prostora samo kršćanskom učenju, nego su u jednome povijesnom razdoblju pridonijeli nastanku građanstva koje je očuvalo svoj materinski jezik, kulturu, hrvatsku samosvijest. Građanstvo koje nije obogatilo samo svoju zajednicu, nego i većinsko društvo države koja ih je primila”, naglasila je ravnateljica škole Ana Gojtan u svome prigodnom govoru. Dodala je da su u igrokazu „Vremeplov” ponovno oživjele ličnosti zajedničke hrvatsko-mađarske povijesti, koje jesu uzori vjere, vjernosti, hrabrosti i vrline. Zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén naglasio je ko-

lika mu je radost uime mađarske vlade sudjelovati na svečanosti otvorenja nove školske godine narodnosne škole, pogotovo u kulturnoj središnjici onoga naroda u Mađarskoj s kojim Mađare povezuje ne samo zajednička prošlost nego i osamstoljetna skupna državna zajednica. „I stoga sa znatiželjom sam očekivao u pozivnici navedeni „Vremeplov” jer za bolje upoznavanje dvaju naroda, zajedničke nam povijesti što može više služiti od slikovite izvedbe mladih i ne samo za mlade. Svjetski poznati hrvatski književnik Miroslav Krleža o povijesti dvaju naroda kaže da je između Mađara i Hrvata bilo toliko problema da bismo time mogli napuniti knjigu. Međutim, Mađare i Hrvate povezuje toliko toga da bi to moglo napuniti cijelu jednu knjižnicu... Draga djeco, budućnost u vama se ispoljava. Vi ćete predati mađarski i hrvatski jezik, vi ćete njegovati običaje dvaju nadoda. I vas očekuje nastavak izgradnje mostova, i „Vremeplov”, koji gradi stube budućnosti”, istaknuo je zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén. Nazočnima su se obratili i veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman i zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković.

Potom je uslijedio uobičajeni čin kada su prvšači, rukujući se s ravnateljicom Anom Gojtan i visokim uzvanikom, ovoga puta sa zamjenikom premijera Mađarske Zsoltom Semjénom. i službeno postali pravi hošigovci. Nakon zajedničkog fotografiranja prvšača i gostiju, te izvedbe školske himne Moja domovina, isusovac Arpad Horvat blagoslovio je najmlađe polaznike osnovne škole, sve polaznike i djelatnike škole, nazočne i novu školsku godinu. I tako je pod krilaticom „Vjera u spoznaji i spoznaja u vjeri” započela nova školska godina i u HOŠIG-u.

Čestitam svim sudionicima svečanosti, i Andreji Balint za plesne koreografije, Zoltánu Csomósu za dekoraciju i, ne u posljednjem redu, nastavnicama Marijani Jakošević i Kristini Kirhofer za program.

Kristina Goher

137. školsko ljeto u Koljnofu

Uz školu i čuvarnica u održavanju mjesne Hrvatske samouprave

U Koljnofu jur ljeta dugo novo školsko ljeto se začme u Hodočasnoj crikvi s dvojezičnom mašom i molitvom, tako je to bilo i 1. septembra, u četvrtak, na otvaranju 137. školskoga ljeta, ali aktualno školsko ljeto u mjesnoj povijesti će zajti s posebnim slovima u hištorijšku knjigu, pokidob od ovoga datuma škola i čuvarnica i službeno skupaslišu i dvi ustanove pripadaju u održavanje mjesne Hrvatske samouprave. Pred dvimi ljeti je Hrvatska samouprava Koljnofa prikzela školu, lani je prikdana na hasnovanje nova zgrada čuvarnice, a ljetos, u susjedstvu školske zgrade proširena je i modernizirana i školska kuhinja. I planom još nij' kraja...

Za svetom mašom cijeli svečani skup je došetao u školu, u kojoj auli do zadnjega mjesta su sidi i stali školari, roditelji, djelatniki i pozvani gosti. Za ugarskom i gradišćanskom himnom, najmladji člani ove velike familije, ki su toga dana prekoraknuli školski prag, svojim prigodnim programom na ugarskom i hrvatskom

jeziku su predstavili ono znanje koje je osvojeno u minuli ljeti u čuvarnici. Nje su pak s tancom, recitacijami, pjesmami i igrokazom dočekali školari 2. razreda, pod peljanjem školnikovice Sabine Balog. Ovako se je sa smihom i veseljem otpušćen prvi strah. Slijedilo je onda i skupno jačenje „Marice, rožice“ čiji ritam je diktirala učiteljica Ingrid Klemenšić s nje tamburaši. Agica Sarközi, ravnateljica Dvojezične škole i sad i čuvarnice, „u crikvi znanja“ najprlje je pozdravila 26 mališanov prvoga razreda i naglasila da ovo ljeto čuda obavezov je ispunjeno. Iz deset milijun forintov je obnovljena kuhinja uz potporu Ministarstva ljudskih resursa i državnoga tajnika Miklósa Soltésza, kljetu se planira minjanje oblokov i vrata, a pomoću naticanja za šparanje energije Seoske samouprave Koljnofa, od 80 milijun forintov, morebit će se omogući i izolacija fasade i moderniziranje grijanja u cijeloj zgradi.

– Mi smo se financijalno i mentalno učvrstili, naša djela dobro idu i postali smo jaka ustanova. Ljetos našu školu pohađa 144 školar, polovica od njih ostane i u otpodnevnom boravku, a u čuvarnici imamo 85 dice, osam odgojiteljic i četire tetke. Puno vrimena i truda

smo uložili u ovo djelo, ali mislim da smo na dobrom putu i morem reći da smo svi u najvećem sinkronu, a to je za naše djelo najvažnije – naglasila je školska peljačica u razgovoru ka je za svetačnošću gostom, med njimi i predsjedniku Hrvatske državne samouprave Ivanu Guganu, predstavila novosti, u prvom redu kuhinju, kade kuhaju svaki dan za dvisto ljudi i prostoriju za objedvanje. Nadalje je govorila i o plani proširenja školskoga dvora, postavljanja plota, oblikovanja igrališća. Čuvarnica od ove jeseni funkcionira kot podružnica škole i nije prvenstveni cilj kontrolirati djelovanje tamošnjih odgojiteljic, nego skupa iskati mogućnosti, usavršavanja, projekte i mogućnosti da dica kot i roditelji već budu motivirani u osvajanju i učnji hrvatskoga jezika. Ingrid Klemenšić u ime održavatelja škole, kot predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu, rekla je da su si zastupniki ovoga

političkoga tijela jur na štartu skupnoga djelovanja mislili postaviti velike cilje i nisu se razočarali: – Mi i sad ne moremo skakati u visinu, rekši hura, bogati smo, ali s prikizmanjem čuvarnice koraknuli smo opet najpr. Sad ćemo malo bolje gledati i paziti, ča i koliko će stati, malo više brojiti, a na kraju ovoga ljeta onda moremo reći, je li to dobro, kako smo gospodarili, ali moramo malo više šparati ili potrošiti na različite projekte. Ja sam sigurna da to neće biti nešto negativno, jer u suprotnom slučaju ne bi ni začeli proces prikizmanja čuvarnice s četirmimi grupami, med kimi je i jedna mini grupa, ku pohađaju dica ka su navršila 2,5 ljet u starosti. Tako je koljnofska škola sa svojom "filijalom" od ove jeseni postala jedno tijelo, jedna duša, a za razmišljanje o poboljšanju svakakovih kondicijov ter hrvatske budućnosti, kako velu dužnosniki, još svenek je misli u rezervi...

U obnovljenoj kuhinji je goste peljala ravnateljica škole Agica Sarközi

Počela nova školska godina i u šeljinskoj osnovnoj školi

U podravskim hrvatskim selima također je otpočela nova školska godina, tako i u Šeljinu. Ove godine njezino svečano otvaranje bilo je 1. rujna u jutarnjim satima. Šeljinska osnovna škola nije dvojezična, ali omogućeno je učenje hrvatskoga jezika i u nižim i višim razredima.

Ruku za rukom s učiteljicom

Dan je počeo u 8 sati u gradskom vrtiću. U Šeljinu se već prije više godina uobičajilo da učenici 4. razreda iz vrtića u školu prate djecu koji će početi 1. razred. Novom ravnatelju šeljinske škole Robertu Ronti to je bilo prvo otvaranje školske godine u ravnateljskoj praksi, no kao učitelj već godinama radi tamo. U svome pozdravnom govoru prilikom svečanosti otvaranja nove školske godine pozdravio je učenike, roditelje, i učitelje, učiteljice škole te nove djelatnike. Spomenuo je koje su novosti uveli otkad je on ravnatelj i roditelji što mogu očekivati od njih. Važnim smatra suradnju nastavnika i roditelja jer zajednički interesi vrlo su važni za dobar odgoj djece. Prilikom otvaranja školske godine učenici škole su pripremili program, pjevali su, recitirali pjesme na hrvatskom i mađarskom jeziku. U školi uči 297 djece, a učenici iz Ostrova (Csányoszró) također pripadaju toj školi, dakle sveukupno ih ima 310, a nisu svi iz grada, nego uče tamo i djeca iz šeljinske okolice. Prvi će razred ove godine započeti 43 učenika, od kojih će 23 učiti hrvatski jezik. Ravnatelju je iznimno važno uvesti zanimljiv i interaktivni program u podučavanje hrvatskoga jezika. Dječaci i djevojčice uzbuđeno su slušali ravnateljev govor, pa su krenuli zajedno s razrednicima u prostoriju gdje su dobili udžbenike, zatim u učionice, i počela je nova, 2016./2017. školska godina.

U školi, zahvaljujući ravnatelju, opet ima važnu ulogu čuvanje hrvatske kulture i jezika. Od ove godine učenici mogu pohađati sat hrvatskoga plesa, koji će voditi Đuro Jerant, voditelj pečuskoga KUD-a Baranja. Ta

mogućnost još nikad nije postojala u školi, a jedna je od novosti koje će biti uvedena. U planu je i ponovno podučavanje hrvatske glazbe, tambure. Sada u Šeljinu već dvije godine djeluje sastav Šeljinski tamburaši. Premda su oni već u gimnaziji, redovito dolaze na probe i nastupaju u regiji. Kako bi i sljedeći naraštaj mogao uživati u svirci, škola se trudi da učenici i to mogu učiti. Planovi su veliki i za sljedeću, 2017. godinu, bit će niz obljetnica

i u školi i u gradu. Jedna od njih je 20. obljetnica njegovanja prijateljskih odnosa grada Šeljina i Grubišnog Polja. Isprva su surađivali gradovi, a ubrzo i škole, i to na poticaj tadašnjih ravnatelja škole Ilone Csernecky i Joze Matoševića. Na proslave obljetnice planiraju razne zanimljive programe za djecu, učitelje i vodstvo obiju škola.

Ravnatelj škole Robert Ronta pozdravlja nazočne.

Luca Gažić

Prepuna školska aula

Učenički radovi u Kampu hrvatskoga jezika i narodopisa u HOŠIG-u

Polaznici Kampa hrvatskoga jezika, priređenog od 22. do 27. kolovoza 2016., po radnim su skupinama napisali sastavke o svojim doživljajima i boravku. Za naš ih je tjednik dostavila voditeljica Kampa Estera Daražac Bakóczy.

Skupina 1

Prvi dan oko 12 sati smo stigli u HOŠIG. U narodopisnom taboru imamo nova poznanstva. Drugi dan smo imali sat narodopisa i sat engleskog jezika, i poslije objeda smo otputovali u Gödöllő, i razgledali smo jako lijep Kraljevski dvorac. Treći dan smo bili u Zoološkom vrtu, a pogledali smo i lijep vodoskok na Margitinom otoku, u četvrtak smo pogledati Budimsku tvrđavu, Matijinu crkvu. Uvečer smo imali sat narodnoga plesa i plesanicu, i svirali smo na tamburici. U petak smo pogledali film o školi za orijentaciju daljnjeg školovanja. U subotu prije podne smo pisali sastavak o doživljajima. Kamp je bio dobar, super je ekipa.

Martin Benceš 9/N., Kerestur
Kristofer Hobor 7. razred, Serdahel
Rihard Dara 7. razred, Serdahel
Mate Rohaček 9/N, Tukulja
Balint Novaković 5. razred, Bačino

Skupina 2

Stigli smo oko 12 sati u Kamp, zanimljivi su bili sati narodopisa i hrvatskoga jezika. Jako smo uživali. U Budimpešti vidimo svirače u pothodnicima, što nas je iznenadilo. Lijep je bio dvorac u Gödöllőu. Imali smo i sat engleskoga jezika i posjetili smo i Zoološki vrt. Moj najdraži dan je bio četvrtak kada smo svirali s prijateljima. Lijepa je i Matijina crkva i dobar je bio izlet na Margitin otok. Sviđao nam se tabor u Hrvatskoj školi, jer smo upoznali nove prijatelje.

Zoltan Petrović 8. razred, Starin
Kitti Bokronji 7. razred, Sumarton

Skupina 3

U ponedjeljak smo stigli u narodopisni tabor, i upoznali nove prijatelje. Dobro se osjećamo u taboru. Mnogo učimo, imali smo sat engleskog jezika i narodopisa. Mnogo zanimljivosti smo vidjeli u Budimpešti, naprimjer Matijinu crkvu i Trg junaka, brodom smo putovali i pogledali i vodoskok na Margitinom otoku.

Kira Kalinić 8. razred, Kerestur
Melani Radić 8. razred, Bizonja
Johana Matušić 8. razred, Bizonja

Skupina 4

U ponedjeljak smo stigli u narodopisni tabor. Tu imamo mnogo dobrih prijatelja. Cijeli dan smo imali mnogo sati: engleski jezik, sat narodopisa i narodni ples. Jako nam se svidjela dvorana za narodni ples, ima mnogo zrcala i lijepo nam je bilo plesati. Posjetili smo i Zoološki vrt, vidjeli smo i Matijinu crkvu, koja je jako lijepa. Putovali smo brodom na Margitin otok da vidimo prekrasni vodoskok. Mi se dobro osjećamo u Budimpešti.

Nóra Juhász 7. razred, Dušnok
Sára Fonyódi 7. razred, Dušnok
Ágnes Antal 7. razred, Dušnok
Lilla Kelcz 7. razred, Dušnok

Hrvatski kamp s popodnevnim boravkom

Eržebetvaroška Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednikom Katicom Benčik, svake godine pri kraju školske godine i na kraju ljetnih ferija priređuje hrvatski kamp s popodnevnim boravkom za polaznike budimpeštanskoga HOŠIG-a, kako bi olakšala roditeljima zbrinjavanje djece. Tako je to bilo i ove godine, naime od 20. do 24. lipnja, te od 27. lipnja do 7. srpnja priređena su dva kampa s desetak polaznika, za koja je Samouprava snosila veći dio troškova. Sljedeći je kamp priređen od 22. do 26. kolovoza, u njemu je boravilo dvanaestero djece. Za trajanja kampa za njih su organizirana svakidašnja zanimanja, športske aktivnosti, kupanje u bazenu, posjet kinima ili razni izleti, igraonice, a bilo je i tri obroka dnevno. Roditelji su trebali uplatiti šesnaest tisuća forinta po osobi. S djecom su od 7.30 do 17 sati bili: Katika Benčik, Kristina Kirhofer, Marko Hirling i jedan dan Andreja Balint.

k. g.
Foto: Katika Benčik

Tjedan dana u duhu hrvatske kulture

Za trajanja ljetnih ferija pustarska Hrvatska samouprava pobrinula se da djeca iz mjesta tjedan dana provedu s upoznavanjem hrvatske kulture i običaja. Osnovnoškolci su tijekom sedam dana, pod vodstvom Agneze Prekšen, voditeljice Integriranog središta za usluge zajednice, proveli u igri i učili o povijesti i običajima pomurskih Hrvata.

Sudionici kampa

U naseljima u kojima ne djeluje nijedna odgojno-obrazovna ustanova, bilo kakav hrvatski sadržaj za djecu od izrazite je važnosti. Pustara je takvo mjesto gdje ne radi ni dječji vrtić ni osnovna škola, no većina osnovnoškolaca pohađa hrvatsku školu u Serdahelu. Nedostatak odgojno-obrazovnih ustanova na neki način pokušava ublažiti Integrirano središte za usluge zajednice, čija voditeljica redovito organizira za mlade razne programe. Organiziranje kampa hrvatskih tradicija povjerila joj je mjesna Hrvatska samouprava. Više od dvadesetero djece se prijavilo u kamp u kojem su na natjecanjima, kvizovima učili o hrvatskome kraju, o njegovoj povijesti, većinom na mađarskom jeziku. Su-

dionicima je organiziran biciklistički izlet tijekom kojeg su naučili koja su naselja u kojima žive pripadnici hrvatske narodnosti. Jedan dan posvećen je starim običajima, izradbi cimera, tj. ukrasnih papirnatih ruža. Starije su Pustarkinje prikazale kako se izrađuju cimeri, govorile o tome kako su se nekada održavale svadbe, naučile im razne kajkavske izraze. Omiljen je program bio i upoznavanje sa starim gastronomskim specijalitetima: zlevankom, kukuruznim žgancima, mazanicom i drugima. Osim sadržaja vezanih za hrvatsku kulturu, organizirani su izleti u toplice i Pustolovni park.

beta

„U spomen na Zrinske“

8. rujna 2016. Fedakova kurija, Serdahel

u 16 sati predavanje: Uloga Zrinskih u mađarskoj i hrvatskoj povijesti; predavač: István Paál (na mađarskom jeziku)

9. rujna 2016., Siget

u 14 sati Hrvatski kulturni program; sudjeluju učenici kers-turske Osnovne škole „Nikola Zrinski“

Organizator: Hrvatska samouprava Zalske županije. Pri-redbu potpomaže Ministarstvo ljudskih resursa.

KERESTUR – Osnovna škola Nikole Zrinskog i Udruga Zrinskih kadeta 24. rujna 2016. (subota) organiziraju uobičajenu Utrku Zrinskih, na koju se mogu prijaviti trkači od šest godina pa nadalje. Utrka će krenuti od Osnovne škole u 10 sati i može se natjecati u polumaratonu, četvrtmaratonu, u osmini i šesnaestini maratona. Posebno su utrke za muškarce i žene. Prijaviti se može i unaprijed, a i na licu mjesta. Oni koji si mogu priuštiti, mogu platiti kotizaciju od tisuću forinti. Oni koji se žele prethodno prijaviti, mogu to učiniti na web-portalu: www.iskola.murakeresztur.hu. Rezultati će se proglasiti u 12.30. Najbolji će biti nagrađeni medaljom i priznanjem. Natjecateljima na raznim postajama dijelit će se piće, a nakon natjecanja svi će biti pozvani na masni kruh i čaj.

Putovanje bajskih studenata u Hrvatsku

Trodnevno putovanje osmišljeno je kako bi studenti Visoke škole „József Eötvös” dobili priliku biti u svojoj domovini, okruženi Hrvatima, hrvatskom kulturom i hrvatskim jezikom.

Prvi je dan bio posvećen našem glavnom gradu Zagrebu, prilikom čega su studenti upoznali njegovu povijest, ali i suvremene podatke grada koji je uvijek živ. Posjetili smo i popularan Muzej prekinutih veza, uživali u mirisima tržnice Dolac, odali počast na grobu Alojzija Stepinca unutar zagrebačke katedrale te je studentima dano slobodno vrijeme da sami otkrivaju čari naše prijestolnice, što su oni s veseljem i uzbuđenošću prihvatili.

Drugi smo dan proveli u povijesnome gradu Sisku, gdje je glavni cilj bio promatrati nastavu na hrvatskome jeziku u Osnovnoj školi Viktorovac. Studenti su bili oduševljeni gostoprimstvom škole te svekolikom pažnjom koja im je posvećena kako bi se u svakom trenutku osjećali dobrodošli. Komentirali su da ne mogu vjerovati koliko su se svi trudili oko njih te da se u tu školu svakako žele ponovno vratiti. Promatrajući nastavu, upoznali su različite metode poučavanja, a najviše im se svidio odnos učitelja prema učenicima, koji je autoritativan, ali istovremeno i motivirajući, potičući kreativnost, samostalan rad i suradničko učenje. Nasmiješeni učitelji, koji su studentima čak poslali i metodičke materijale, postali su uzor našim budućim učiteljicama i odgojiteljima, pokazujući na svome primjeru što znači biti vrstan poučavatelj.

U Sisku smo obišli i Dječji vrtić Sisak Novi, gdje su studenti ostali zapanjeni raznovrsnošću aktivnosti koje odgojitelji i ostali suradnici provode, kako bi vrtić bio što suvremeniji i prilagođeniji studentskim potrebama. Ravnateljica je svojim primjerom iska-

Studenti u Sisku

zala da za ovaj posao treba uvijek biti energičan i motiviran za napredak, kako vrtića, tako i samoga sebe.

Treći smo dan obišli grad Petrinju, razgledali ostatke Domo-vinskoga rata, a posjetili smo i Srednju školu Petrinju, gdje smo podrobno obišli praktikume proizvodnje različitih prehrambenih proizvoda, a ono što je ostavilo velik dojam na studente jest Mala kuća, udruga za osobe s invaliditetom. Srdačni voditelji udruge opisali su specifičnosti svoga rada te smo poslušali i priču jed-noga roditelja o tome što znači imati autistično dijete. Studenti su se nakratko podružili s djecom koja imaju Downov sindrom, razgledali sobe u kojima se odvija poučavanje, fizikalna terapija i ostale aktivnosti te su shvatili što znači prilagoditi poučavanje potrebama djeteta, odnosno da je svako dijete sposobno učiti i naučiti ako učitelj prepozna što određenom djetetu treba.

Na kraju je cilj ispunjen – Leila, Alisa, Leonora i Petar cijelo su vrijeme bili okruženi hrvatskim jezikom, hrvatskom domovinom i hrvatskom kulturom te ih je bilo lijepo slušati kako se koriste svojim materinim jezikom te uživaju u svemu što im naša pre-krasna domovina pruža. Jedini trenutak tuge bio je kada smo mo-rali domovinu napustiti, no ona se zapravo nikada ne napušta ako je sazdana u našim srcima. Ovakvi izleti usađuju Hrvatsku upravo tamo gdje je možda trenutno uspavana, pa stoga radimo na njezinu buđenju kako bi naši studenti znali probuditi i buduće naraštaje Hrvata u Mađarskoj.

Zorica Jurčević

viša lektorica Visoke škole „József Eötvös”

Szilárdi Rodendanski bal s narančom

Helyszin:
Pécs, Szántó Kovács János u. 1.
(PTE FEEK Aula)

Időpont:
2016. október 22.

Bálmegnyitő:
20 órákor (vendégvárás: 19.30-tól)

Bérlépjegyek:
2.000 Ft (búfé üzemel)

Jegyek igényelhetők:
Schneiderné Polyák Andrea +36 20 466 04 77
Velin Veszna +36 20 397 53 22

Az est folyamán felváltva zenél az alapító és a jelenlegi Vizin Zenekar.

Mjesto:
Pecuh, ulica Szántó Kovács János 1.
(Aula PTE FEEK)

Vrijeme:
22. listopada 2016.

Otvorenje bala:
u 20 sati (goste očekujemo od 19.30)

Ulaznice:
2.000 Ft (radi i bife)

Ulaznice se mogu naručiti:
Andrea Polyák Schneiderné +36 20 466 04 77
Veszna Velin +36 20 397 53 22

Tijekom večeri naizmjence sviraju utemeljitelji, te sadašnji članovi Orkestra Vizin.

PRIRUČBU POTPISAJE: HRVATSKA SAMOUPRAVA REČUH

KOLJNOF – Samouprava Koljnofa srdačno Vas poziva ove subote na trgadbeni festival u kom okviru će se u 14 uri svečano otkriti ploča imena ulice: Kiseljak. Na Petőfijevom trgu sajam, diče igre, jilo i pilo čekaju sve zainteresirane. Od 16.15 krene šarena povorka krez selo, a u 19 uri će se popasti folklorni program. Na balu od 22 uri, u šatoru, svira domaći sastav What's UpCi.

HRVATSKI KALENDAR 2017

Pozivamo pojedince, hrvatske samouprave diljem Mađarske, hrvatske udruge, obrazovne i kulturne ustanove, kulturna društva, pjevačke zborove, znanstvene radionice, učenike, studente, učitelje, sve Hrvate od pera, mlade i stare da svojim napisima i fotografijama iz svakodnevnog života, napisima o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Hrvata u Mađarskoj obogate sadržaj HRVATSKOG KALENDARA 2017. Napisi mogu biti pisani mjesnim govorom ili standardnim hrvatskim jezikom. Prinose očekujemo do 30. rujna 2016. godine, e-mail poštom na adresu branka@croatica.hu ili poštom na adresu HRVATSKI KALENDAR 2017, UREDNIŠTVO MEDIJSKOG CENTRA CROATICA, 1065 BUDAPEST, NAGYMEZŐ U. 68.

Branka Pavić Blažetin
urednica Hrvatskog kalendara 2017

BRLOBAŠ – U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, u nedjelju, 28. kolovoza, priređena je Bicikljada s kojom se opraštalo od ljeta. Njezini su se sudionici okupili u jutarnjim satima u selu pa krenuli na 20 km dugački put koji je vodio kroz okolna naselja. Biciklisti su uživali u vožnji, a na kraju napornog puta domaćini su svakoga ugostili.

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske donio odluku

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske 23. kolovoza 2016. donio je odluku o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte. Temeljem provedenoga 1. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske donio je odluku o dodjeli financijske potpore za 2016. Raspoređena su sredstva u iznosu od 1 186 000 kuna, koja su dobila 69 natjecatelja nositelja projekta/primatelja pomoći. Za ustanove, udruge i pojedince iz Mađarske, dodijeljeno je 15 000 kuna. Iz Mađarske sredstva je dobila jedino budimpeštanska Hrvatska osnovna škola i gimnazija (HOŠIG) za projekt Izgradnja kulturnih mostova.

HRVATSKI DAN U SIGETU

Povodom obilježavanja 450. godišnjice Sigetske bitke i pogibije Nikole Zrinskog Sigetskog, u Sigetu će 9. rujna biti priređen HRVATSKI DAN. Program će se odvijati na dva mjesta: na središnjem gradskom trgu i Kulturnom središtu Vigadó u neposrednoj blizini, od 15 do 20 sati. Program, u organizaciji Ministarstva kulture Republike Hrvatske i diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u Mađarskoj, te hrvatske zajednice iz Mađarske sastoji se od tri dijela: prvi dio programa namijenjen je djeci i mladima. Bit će odigrane dvije predstave na hrvatskom te jedna na mađarskom jeziku s tematikom Zrinskih. Riječ je o predstavama „Stazama Zrinskih“ Srednje škole Ivana Trnskog iz Hrvatske Kostajnice, „Vremeplov“ u izvođenju budimpeštanskoga HOŠIG-a te na mađarskom jeziku predstava kazališta iz Budimpešte. Drugi dio programa na glavnoj pozornici, na središnjem gradskom trgu daju gradovi prijatelji grada Sigeta: Čakovac i Slatina te Hrvati iz Mađarske. Omiljene hrvatske zabavne i klapske pjesme izvest će mješoviti pjevački zbor iz

Hreljina i Jadranova, a program će započeti otvorenjem u 15.15 te atraktivnom videoprojeksijom arije „U boj“ iz opere Nikola Šubić Zrinski“ Ivana pl. Zajca u 15.45, u izvedbi japanskoga zbora. Program će završiti izvedbom „Ja sam junak...“ Hrvata iz Mađarske, s početkom u 19 sati.

Na središnjem trgu bit će postavljeni i promidžbeni štandovi turističkih zajednica gradova i županija vezanih za Zrinske, Čakovca, Slatine, Paga, Hrvata iz Mađarske i Medijskog centra Croatica, na kojima će biti predstavljena hrvatska turistička, eno i gastroponuda te Croaticino izdavaštvo, od 15 sati. U trećem dijelu programa u Kulturnom središtu Vigadó bit će otvorena izložba Navik on živi... – 15 godina čakovečke Zrinske garde, predstavljanje knjige Darka Varge „Hrana, kuhinja i blagovanje u doba Zrinskih“ te nastup sigetskoga Mješovitoga zbora Tinódi, budimpeštanskoga Zbora „Studio“ i svečani koncert Zagrebačkoga kvarteta saksofona.

BUDIMPEŠTA – Udruga hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, sljedeći će susret imati u utorak, 20. rujna 2016. od 16 sati, u Croaticinoj klupskoj prostoriji. Na sastanku će se dogovoriti o jesenskim priredbama, proslavit će rođendane i imendane članova.

PEČUH – U svečanoj dvorani Skupštine Baranjske županije, (Papnövelde ut. 5), 9. rujna s početkom u 11 sati bit će održan i stručni skup hrvatskih i mađarskih županija vezanih za Zrinske na temu „Turizam i nematerijalna kulturna baština – brand Zrinski“. Stručni se skup održava u organizaciji Baranjske županije i Generalnog konzulata Republike Hrvatske poradi daljnjeg unapređenja suradnje, poglavito na području razvoja kontinentalnog turizma i jačanja kulturne suradnje. Planiran je i sastanak nazočnih župana s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj.

MIŠLJEN – U tome gradiću nadomak Pečuhu, u kojem djeluje i Hrvatska samouprava, 9. – 10. rujna održavaju se svečanosti u povodu Dana grada. Svečanost u gradskoj kući sa sjednicom gradske skupštine i dodjelom priznanja je 10. rujna. U sklopu događanja, s malom izložbom predstaviti će se i grad Pag s kojim Mišljen njeguje prijateljske veze. Priredit će se brojni programi, među njima i folklorni kojem je organizator Udruga Naši ljudi.